

КУЧМІЙОВА ТЕТЯНА, к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій,

ТЮРЕНКОВА КАТЕРИНА, здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПОЛІТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Економіка України переживає важкі часи через повномасштабне вторгнення росії. Війна не тільки завдала величезної шкоди інфраструктурі та людським життям, але й серйозно вплинула на економічну стабільність країни. Малий та середній бізнес, який є основою економіки, опинився під особливим тиском. З метою подолання наслідків війни та відновлення економічного зростання, Україна потребує не тільки швидких рішень для вирішення поточних проблем, але й стратегічного планування. Важливо розробити довгострокову стратегію, яка враховуватиме особливості української економіки та сприятиме її стійкому розвитку після завершення воєнних дій.

Успіх відновлення економіки України залежить від багатьох факторів, зокрема від ефективності державної політики, залучення міжнародної допомоги, а також від активної участі громадян та бізнесу у відбудові країни. Саме тому підтримка та відбудова цього сектора є пріоритетним завданням для економічного відродження та забезпечення сталого розвитку України в майбутньому.

Малий і середній бізнес мають ключове значення для сприяння економічному зростанню та соціальному розвитку країни, забезпечуючи її динамічний розвиток. Саме тому стимулювання ефективного їх розвитку є основою для формування планів відбудови національної економіки України після завершення військових дій проти російських агресорів [1]. За офіційною статистикою, цей сектор забезпечує понад 50% зайнятості та значний внесок у ВВП країни. Водночас малий та середній бізнес зіштовхується з низкою серйозних викликів, серед яких обмежений доступ до фінансування, надмірна бюрократія, нестабільне регуляторне середовище та значне податкове навантаження. Для подолання цих проблем держава впроваджує різні інструменти підтримки, спрямовані на стимулювання розвитку та зміцнення малого та середнього підприємництва.

Державна політика у сфері розвитку малого та середнього бізнесу в Україні спрямована на:

1. Формування сприятливих умов для функціонування та зростання підприємницької діяльності;
2. Підтримку розвитку малого та середнього бізнесу з метою створення конкурентного середовища та підвищення його конкурентоспроможності;
3. Заохочення інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств цього сектору;

4. Допомогу у просуванні продукції, послуг та інтелектуальних розробок на національному та міжнародному ринках;

5. Сприяння зростанню рівня зайнятості через підтримку підприємницьких ініціатив громадян.

До об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва належать бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інноваційні бізнес-інкубатори, фонди підтримки малого підприємництва, інші підприємства, установи та організації, основним завданням яких є сприяння розвитку малого і середнього підприємництва [2].

Бізнес-інкубатори виступають ключовим компонентом інноваційної інфраструктури, основним завданням яких є підтримка та розвиток малого і середнього підприємництва. Вони створюють сприятливі умови для становлення компаній, що перебувають на початкових етапах своєї діяльності. Завдяки програмам інкубування такі підприємства отримують необхідні ресурси та знання, що сприяє їхній подальшій комерційній та організаційній незалежності, а також успішній адаптації до ринкових умов. Одночасно, бізнес-інкубатори є інструментом структурної, соціально-економічної та інноваційної політики регіону, у рамках якої досягається узгодження інтересів малого бізнесу, дослідницьких і навчальних інститутів, органів регіонального управління [3].

Згідно з практикою, бізнес-інкубатори є ефективним інструментом підтримки підприємництва, що сприяє створенню нових малих підприємств, збільшенню кількості робочих місць, розширенню бази оподаткування та виведенню на ринок інноваційних продуктів. Вони, поряд з технопарками, є одними з найбільш успішних та перспективних механізмів підтримки підприємництва, що підтверджується світовою практикою.

Малий та середній бізнес відіграє життєво важливу роль у розбудові ефективної економічної системи їх внесок охоплює такі ключові аспекти:

1. Створення нових робочих місць: Малий та середній бізнес є головним генератором нових робочих місць, що сприяє зниженню рівня безробіття, підвищенню доходів населення та покращенню якості життя. У період післявоєнного відновлення, коли багато підприємств зазнали руйнувань, саме ці бізнеси здатні оперативно відновити економічну активність та допомогти країні повернутися до нормального функціонування.

2. Стимулювання інновацій та технологічного прогресу: Малі та середні підприємства відрізняються своєю гнучкістю та здатністю швидко адаптуватися до нових умов. Вони активно впроваджують передові технології, що сприяє підвищенню їхньої конкурентоспроможності, поліпшенню якості товарів та послуг, а також стимулює загальний економічний розвиток країни.

3. Розвиток місцевих виробників та постачальників: Співпраця між малими та середніми підприємствами та місцевими виробниками сприяє розвитку регіональної економіки, зміцнює зв'язки між різними секторами економіки та забезпечує стабільність великого бізнесу.

4. Сприяння соціальній стабільності: Малий та середній бізнес відіграє

важливу роль у забезпеченні соціальної стабільності, знижуючи ризик соціальних криз та забезпечуючи сталий економічний розвиток.

В контексті євроінтеграції, економічна політика України повинна враховувати інтереси країни та адаптувати підготовку фахівців з менеджменту малого та середнього бізнесу, регіонального та місцевого самоврядування до актуальних напрямів розвитку бізнес-середовища. Ефективне управління персоналом в сучасному малому та середньому бізнесі України передбачає реальну допомогу в управлінні знаннями на основі оновлених компетенцій.

Отже, малий та середній бізнес відіграватимуть вирішальну роль у відновленні економіки України після завершення війни. Основною перевагою розвитку цього сектору стане створення нових робочих місць і стимулювання загального соціально-економічного зростання як на регіональному, так і на національному рівнях. Для ефективної діяльності малого та середнього бізнесу необхідно здійснювати скоординовану державну політику підтримки. Зокрема, така економічна політика повинна бути спрямована на формування сприятливих умов для підприємництва через програми фінансової допомоги, розвиток підприємницької освіти, спрощення податкової системи та залучення малих і середніх підприємств до участі у державних закупівлях. Важливим фактором для розвитку цього сектору є також інноваційна орієнтація бізнесу, що має реалізовуватися через залучення підприємців до впровадження новітніх цифрових та інформаційних технологій, підтримку інноваційних проектів.

Список використаних джерел:

1. Ключковська В. О., Ключковський О. В., Трегубов О. С. Макроекономічні аспекти відновлення функціонування малого та середнього бізнесу в контексті повоєнної відбудови національної економіки України. // *Економіка і організація управління*. 2023. № 1 (49). С. 89-98
2. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012, ВВР, № 4618-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text> (дата звернення: 31.01.2025).
3. Фінагіна О. В., Бітюк І. М., Коміренко В. І. Національні економічні інтереси розвитку українського сектору малого та середнього бізнесу: політика євроінтеграції та цільові технології hr-менеджменту. // *Сучасні тенденції сталого розвитку: теорія, методологія, практика*: колективна монографія. Харків, 2022. С. 47-55.
4. Пісоченко Т. С., Тішечкіна К. В., Юношев С. Ю. Розвиток публічних закупівель : від минулого до сучасного. *ModernEconomics*. 2021. № 26(2021). С. 129-134. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-19](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-19).
5. Кучмійова Т. С., Грабовська К. А. Проблеми економічного управління підприємством в сучасних економічних умовах. *Importance of Soft Skills for Life and Scientific Success: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference*, March 7-8, 2024. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, С. 128-129.

